



Guía Docente				
Datos Identificativos			2020/21	
Asignatura (*)	Avaliación de Materiais Curriculares	Código		652536008
Titulación	Máster Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Torres Santomé, Jurjo	Correo electrónico	jurjo.torres@udc.es	
Profesorado	Lorenzo Castiñeiras, Juan J.	Correo electrónico	j.lorenzo.castineiras@udc.es	
	Torres Santomé, Jurjo		jurjo.torres@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Nesta materia afóndase no significado da inclusión educativa coma un modo de resposta á diversidade que supera a perspectiva individual na búsqueda dunha resposta pedagóxica orientada á igualdade de oportunidades mediante a posta en práctica da xustiza curricular. Analízanse os modelos teóricos que sustentan as prácticas psicopedagógicas tradicionais e contrapóñense co modelo social da discapacidade, que analiza os condicionantes políticos, sociais e educativos que fundamentan as diversas interpretacións da acción psicopedagóxica. Traballaránse en consecuencia as estratexias propias dunha práctica psicopedagóxica inclusiva e a súa repercusión nos diversos ámbitos de intervención.			



Plan de continxencia	1. Modificacións nos contidos Non se realizarán cambios. 2. Metodoloxías *Metodoloxías docentes que se manteñen - Actividades iniciais. - Presentación oral. - Discusión dirixida. - Seminario. - Lecturas. - Proba de ensaio. *Metodoloxías docentes que se modifican - Estudo de casos. 3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado ? Correo electrónico: Diariamente. De uso pra facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos. ? Moodle: Diariamente. Segundo a necesidade do alumando. Dispoñen de foros temáticos para formular as consultas necesarias. Tamén hai ?foros de actividade específica?. ? Teams: 1 sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e dos traballos na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. 4. Modificacións na avaliación 100% da nota: A análise dun Libro de Texto, do curso e etapa que queira a persoa matriculada, pero que esté vixente, para así tamén poder comprobar o cumprimento dese material curricular coa legalidade vixente, o Real Decreto de contidos obrigatorios da Xunta de Galicia. *Observacións de avaliación: · Como axuda se ofrecen dous documentos: unha proposta de esquema para a análise, na que vai unha moi ampla bibliografía para axudar, e un libro de Pautas para a avaliación de materiais curriculares que promoveu o Ministerio de Educación e que é de libre circulación. Asimesmo, na Internet hai múltiples axudas, moitas delas aparecen na bibliografía ofertada, e que son accesíbeis. A maiores é tamén labor do alumnado, procurar outras posibles bibliografías e textos que en aberto existen en Internet e que, ademais, garanten o exercicio da súa liberdade de pensamento. 5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía Sen modificacións
----------------------	--

	Competencias do título
Código	Competencias do título
A9	E9: Analizar modelos e probas de avaliación empregadas nos sistemas educativos.
A10	E10: Comparar modelos de análise de materiais curriculares.
A11	E11: Analizar materiais curriculares e as súas relacións e implicacións en modelos e proxectos curriculares para as actuais sociedades do coñecemento e informacionais.
B2	CB7: Que o estudantado saiba aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.



B3	CB8: Que o estudiantado sexa capaz de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B5	CB10: Que o estudiantado posúa as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B6	G1: Analizar, organizar, xestionar e interpretar a información e a toma de decisións.
C4	T4: Desenvolverse para o exercizo dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.
C7	T7: Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.
C8	T8: Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Potenciar a xustiza curricular mediante o uso de estratexias didácticas respectuosas coa diversidade social, cultural e ambiental, analizando criticamente a experiencia histórica de exclusión educativa, e elaborando as adaptacións do currículo que garantan unha perspectiva inclusiva da educación	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Deseñar, implementar e avaliar prácticas educativas, programas e servizos que dean resposta ás necesidades das persoas, organizacións e colectivos específicos, promovendo a presenza, participación e éxito de todo o alumnado en contornos educativos e sociolaborais.	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida		BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Aprender a aprender		BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Capacidade de aplicar coñecementos na práctica psicopedagóxica	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8
Comprender a necesidade de incorporar o enfoque de xénero e deseñar propostas de orientación profesional que integren esta dimensión	AM9 AM10 AM11	BM2 BM3 BM5 BM6	CM4 CM7 CM8

Contidos	
Temas	Subtemas



Xusticia Curricular e inclusión educativa	Factores de desigualdade individual, social e cultural. Acción preventiva e educadora.
Éxito e fracaso escolar	Culturas Silenciadas A construción do éxito e do fracaso escolar A avaliación do éxito e o fracaso escolar: estándares educativos e inclusión. Políticas neoliberais e inclusión educativa
A xénese da anormalidade. Máis alá dos factores psicobiolóxicos	As diferencias de capacidades. Teorías da intelixencia e prácticas psicopedagógicas derivadas. A Avaliación das capacidades: A influencia dos factores sociais e culturais nos resultados.
Da segregación á integración educativa: Modelos de atención á diversidade e práctica psicopedagóxica	Os fundamentos do traballo psicopedagóxico na Educación Especial segregada. A Integración escolar como unha crítica práctica da Educación Especial tradicional. Modelo deficitario de resposta á diversidade e práctica psicopedagóxica asociada
A inclusión educativa como marco do traballo psicopedagóxico	A inclusión: Unha crítica teórico- práctica á Educación Especial Modelo social da discapacidade: Consecuencias na práctica psicopedagóxica Análise da atención á diversidade no sistema educativo como punto de partida para a inclusión. A orientación psicopedagóxica nunha escola inclusiva

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C7 C8	2	0	2
Presentación oral	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C7 C8	3	3	6
Discusión dirixida	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C7 C8	5	6	11
Estudo de casos	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C7	3	8	11
Seminario	A9 A10 A11 C4 C7 C8	5	0	5
Lecturas	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C8	0	20	20
Proba de ensaio	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C7 C8	3	15	18
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				



Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Terán por obxecto indagar sobre os coñecementos previos e a motivación do alumnado sobre a temática de cada unidade ou bloque temático.
Presentación oral	Dos conceptos chave de cada bloque temático e unidade . Da estrutura e organización dos contidos esenciais. Dos casos, informes e textos sobre os que se desenvolverá o traballo grupal e individual.
Discusión dirixida	Tomando como base as lecturas indicadas no seminario, os casos prácticos estudados ou as indagacións que o alumnado realiza sobre as temáticas previamente fixadas, levarase a cabo unha discusión dirixida que ten como fin construír unha aprendizaxe significativa na que o alumnado revise, cuestione e faga seu o coñecemento.
Estudo de casos	Ten por obxecto relacionar o coñecemento teórico e práctico sobre a problemática da inclusión educativa. Permite analizar aspectos de avaliación diagnóstica e detección, tratamento individualizado e adaptacións do curriculum tanto desde unha perspectiva individual como institucional.
Seminario	Será o núcleo principal da actividade presencial. Búscase unha participación informada do alumnado que se documentará previamente seguindo as orientación bibliográficas facilitadas.
Lecturas	As lecturas máis esenciais serán facilitadas con antelación á realización de cada sesión. O alumnado orientado pola bibliografía facilitada na materia, complementará estas lecturas coas da súa elección, utilizando bases de datos de calidade contrastada. A lectura é indispensable para propiciar unha discusión académica apropiada ao nivel do mestrado.
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Proba de ensaio	Tanto nas sesións de docencia presencial como nas horas destinadas á tutoría prestarase ao alumnado a atención personalizada que precise. A diferenza de titulacións de acceso ao mestrado, pode dar lugar a que certo alumnado requira unha atención curricular e orientación específicas en determinados temas. Facilitaráselle, nese caso, bibliografía complementaria e adaptaranse as actividades a realizar no seminario, en función das necesidades e intereses.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Seminario	A9 A10 A11 C4 C7 C8	Serán tomadas en conta na avaliación: a)A participación activa do alumnado nos diferentes temas de debate. As aportacións realizadas nas que se pon de manifesto a consulta dos materiais proporcionados ou de pesquisa persoal. b)A elaboración e análise de casos e a aportación creativa e informada na súa análise e nas propostas educativas de acción pedagóxica	40



Proba de ensaio	A9 A10 A11 B2 B3 B5 B6 C4 C7 C8	Dado que pretendemos favorecer a capacidade de &quot;aprender a aprender&quot;, non podemos cair na contradición dunha modalidade de avaliación incoherente coas metas que orientan este proxecto de docencia. Se pretendemos fomentar a capacidade de reflexión crítica é preciso que as estratexias e probas de avaliación que promovamos permitan comprobar até que punto se mellorou na capacidade de análise e reflexión crítica sobre as perspectivas teóricas e prácticas que estudamos durante o curso. Xa que logo, a avaliación terá en conta as seguintes cuestións: *** De maneira principal, valorara-se a participación nos debates no seio dos grupos e nos debates abertos sobre as lecturas realizadas. ** As aportacións documentais e de investigación persoal realizadas durante o seminario * A proba de ensaio sobre a temática abordada na materia. Este ensaio valorará especialmente a forma de argumentar de xeito coherente e coa adecuada fundamentación sobre un tema amplo, que cruza varios dos núcleos e temas desenvolvidos durante o curso. Para a realización deste ensaio pódese utilizar todo o material bibliográfico de que se dispoña e notas persoais.	60
-----------------	------------------------------------	--	----

Observacións avaliación



En xeral, tanto para valorar os traballos, como a participación nos debates e o exame final terase en conta: ? a utilización do coñecemento dispoñíbel; ? a compresión das ideas básicas desenvolvidas; ? o dominio conceptual; ? a elaboración de ideas; ? a capacidade para relacionar ideas; ? a profundidade nas análises e na súa fundamentación; ? a capacidade crítica, e ? o estilo propio e a claridade expositiva de esquemas e do seu desenvolvemento.

Dado que pretendemos favorecer a capacidade de "aprender a aprender", non podemos caer na contradición dunha modalidade de avaliación que contradiga as metas que orientan este proxecto de docencia. Se pretendemos fomentar a capacidade de reflexión crítica é preciso que as estratexias e probas de avaliación que promovamos permitan comprobar até que punto se mellorou na capacidade de análise e reflexión crítica sobre as perspectivas teóricas e prácticas que estudamos durante o curso.

Xa que logo, a avaliación constará das seguintes partes:

*** De maneira principal,

valorara-se a participación nos debates no seio dos grupos e nos debates abertos sobre as lecturas realizadas.

** A cualidade dos traballos, aportacións e investigación das prácticas.

* Proba de ensaio sobre a temática abordada na materia. Este ensaio valorará especialmente a forma de argumentar de xeito coherente e coa adecuada fundamentación sobre un tema amplo, que cruza varios dos núcleos e temas desenvolvidos durante o curso. Para a realización deste ensaio pódese utilizar todo o material bibliográfico de que se dispoña e notas persoais.

En xeral, tanto para valorar os traballos, como a participación nos debates e o exame final terei en conta:

- a utilización do coñecemento dispoñíbel;
- a compresión das ideas básicas desenvolvidas;
- o dominio conceptual;
- a elaboración de ideas;
- a capacidade para relacionar ideas;
- a profundidade nas análises e na súa fundamentación;
- a capacidade crítica, e
- o estilo propio e a claridade expositiva de esquemas e do seu desenvolvemento.



Bibliografía básica

- ECHEITA, G. (2017). Educación Inclusiva: Sonrisas y lágrimas. Aula Abierta, nº 46
 - LEÓN, G. Y SOLA, T. (2018). Liderando investigación y prácticas inclusivas. Granada. Ed. Universitaria
 - BARTON, Len (2008). Superar las barreras de la discapacidad.
 - CERMI (2016). Derechos Humanos y Discapacidad. Madrid. CINCA
 - BARTON, Len (Comp.) (1998). Discapacidad y sociedad. Madrid. Morata - Fundación Paideia
 - AINSCOW, Mel (2000). Funcionamiento de las aulas inclusivas. Madrid. Narcea
 - GIMENO SACRISTÁN, José (Comp.) (2010). Saberes e incertidumbres sobre el currículum. Madrid. Morata
 - SLEE, Roger (2012). Una escuela extraordinaria. Exclusión, escolarización y educación inclusiva. Madrid. Morata
 - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2012). Justicia curricular. El caballo de Troya de la cultura escolar. Madrid. Morata, 2ª edición
 - DADZIE, Stella (2004). Herramientas contra el racismo en las aulas. Madrid. Morata
 - DUBET, François (2005). La escuela de las oportunidades ¿Qué es una escuela justa?. Barcelona. Gedisa
 - FRANKLIN, Barry (1996). Interpretación de la discapacidad. Madrid. Pomares
 - NÚÑEZ MAYÁN, Mª Teresa (2006). De segregación a inclusión Educativa. Santiago. Laivento
 - MORRIS, Jenny (1996). Encuentros con desconocidas. Madrid. Narcea.
 - VLACHOU, Anastasia (1999). Camino hacia una educación inclusiva. Madrid. La Muralla.
 - ECHEITA, G. et al (2011). Orientación Educativa y atención a la diversidad e inclusión educativa. Graó
 - SKLIAR, C. (2017). Pedagogías de las diferencias. Noveduc. Praxis Educativa
 - CALDERÓN, I. y HABEGGER, S. (2012). Educación, Hándicap e inclusión. Octaedro
-



Bibliografía complementaria	- (). . - LYNCH, Katheleen; BAKER, John e LYONS, Maureen (2014). Igualdad afectiva: amor, cuidado y justicia. Madrid. Morata -Fundación Paideia - TOMLINSON, Carol Ann (2005). Estrategias para trabajar con la diversidad en el aula. Barcelona. Paidós - STOBART, Gordon (2010). Tiempos de pruebas: Los usos y abusos de la evaluación. Madrid. Morata - STEINBERG, Shirley R. e KINCHELOE, Joe L. (2000). Cultura infantil y multinacionales. Madrid. Morata - NUSSBAUM, Martha C. (2012). Crear capacidades. Propuesta para el desarrollo humano. Barcelona. Paidós - MCCARTHY, Cameron (1994). Racismo y educación. Madrid. Morata -Fundación Paideia - LÓPEZ SÁNCHEZ, Félix (2009). Las emociones en la educación. Madrid. Morata - KINCHELOE, Joe L. e STEINBERG, Shirley R. (1999). Repensar el multiculturalismo. Barcelona. Octaedro - GUTMANN, Amy (2001). La educación democrática: una teoría política de la educación. Barcelona. Paidós - GIROUX, Henry A (2003). La inocencia robada. Juventud, multinacionales y política cultural. Madrid. Morata - GIMENO SACRISTÁN, José (2003). El alumno como invención. Madrid. Morata - GARDNER, Howard (1993). La educación de la mente y el conocimiento de la disciplinas. Lo que todos los estudiantes deberían comprender. Barcelona. Paidós - FOUCAULT, Michel (1982). Vigilar y castigar. Madrid. Siglo XXI, 3ª ed. - EPSTEIN, Debbie e JOHNSON, Richard (2000). Sexualidades e institución escolar. Madrid. Morata - Fundación Paideia - ARNOT, Madeleine (2009). Coeducando para una ciudadanía en igualdad. Madrid. Morata - APPLE, Michael W. e BEANE, James A. (Comps.) (2005). Escuelas democráticas. Madrid. Morata, 4ª ed - APPLE, Michael W.; AU, Wayne e GANDIN, Luís A. (Comps.) (2011). Educação crítica. Análise internacional. Porto Alegre, Brasil. Artmed - ADORNO, Theodor W. (1998). Educación para la emancipación. Madrid. Morata - ZIZEK, Slavoj (2007). En defensa de la intolerancia. Madrid. Sequitur - WRIGLEY, Terry (2007). Escuelas para la esperanza. Una nueva agenda hacia la renovación. Madrid. Morata - TORRES SANTOMÉ, Jurjo (2008). Multiculturalismo Anti-Racista. Porto. Profedições - SPIVAK, Gayatri Chakravorty (2009). ¿Pueden hablar los subalternos? . Barcelona. Museu d'Art Contemporari - RUDDUCK, Jean e FLUTTER, Julia (2007). Cómo mejorar tu centro escolar dando la voz al alumnado. Madrid. Morata - AYERS, William e ALEXANDER-TANNER, Ryan (2013). Enseñar, un viaje en cómic. Madrid. Morata - BAUMAN, Zygmunt (2007). Los retos de la educación en la modernidad líquida.. Barcelona. Gedisa - PARASKEVA, João (2006). Currículo e Multiculturalismo. Lisboa. Pedagogo - NUSSBAUM, Martha C (2007). Las fronteras de la justicia. Consideraciones sobre la exclusión. Barcelona. Paidós - KYMLICKA, Will (2009). Las odiseas multiculturales. Las nuevas políticas internacionales de la diversidad. Barcelona. Paidós - HABERMAS, Jürgen (1999). La inclusión del otro. Estudios de teoría política. Barcelona. Paidós - GIMENO SACRISTÁN, José (2012). En busca del sentido de la educación. Madrid. Morata - FREIRE, Paulo (1993). Pedagogía de la esperanza. México. Siglo XXI - FRASER, Nancy e HONNETH, Axel (2006). ¿Redistribución o reconocimiento?. Un debate político-filosófico. Madrid. Morata - Fundación Paideia - FRASER, Nancy (2008). Escalas de justicia. Barcelona. Herder - CONNELL, R. W. (2006). Escuelas y justicia social. Madrid. Morata, 3ª ed - GOULD, Stephen (1981). La falsa medida del hombre. Antoni Bosch editor - PARRILLA, A. SUSINOS, T. , GALLEGO, C. Y MARTÍNEZ, B. (2017). Revisando críticamente cómo investigamos en educación inclusiva. Revista Interuniversitaria de Formación del Profesorado, vol 35 (3) - SLEE, R. (2012). La escuela extraordinaria. Ediciones Morata - TORRES, J. (2017). Políticas educativas y construcción de personalidades neoliberales y colonialistas. Ediciones Morata - NÚÑEZ, M.T (2019). El estancamiento de la educación Inclusiva. Revista de Educación Inclusiva, 12, 1pp. 67-96

-----------------------------	---



Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías